

PARTICULARITĂȚILE STRATEGIILOR DE ARMONIZARE A NORMELOR DE REGLEMENTARE A PROCEDURILOR VAMALE ÎN PROCESUL INTEGRĂRII EUROPENE

Zinaida LUPAȘCU, doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Drept public”, Universitatea de Studii Europene din Moldova

Abstract: *Specifics of customs activity and transformation processes through which the customs system of Moldova, and other countries, their commitments assumed in the European integration process, the process of unifying customs legislation serve as an environment for the elimination of impediments to bringing it to European standards. Currently, the relevant standards established emphasizes the applicability of new forms of activity customs, border control, gradual liberalization of trade in goods and services, free movement of labor, reduction of customs duties, technical barriers and non-tariff abolition of quantitative restrictions and harmonization of legislation RM and states in the European integration process in the EU acquis.*

In this regard, relevant conclude that the application of international standards institution directs customs work towards protecting constitutional values, namely human rights and freedoms crossing the state border, as well as its national security problems.

Keywords: *the customs domain activity, customs border, the customs procedures, the unification.*

Reglementările stipulate în Titlul V al Acordului de Asociere a impus Republicii Moldova retragerea prevederilor din legislația sa națională sau abrogarea practicilor naționale, care sînt incompatibile cu legislația UE sau cu legislația sa națională armonizată la legislația Uniunii în domeniile legate de comerț.

UE supraveghează nu doar armonizarea legislației naționale cu cea europeană de către Republica Moldova, dar și gradul de implementare și aplicare adecvată și efectivă a legislației.³

În orice stat conținutul de bază și esența activității vamale o reprezintă procedurile vamale, condiție prealabilă pentru circulația și trecerea mărfurilor și a vehiculelor peste frontiera vamală.

Prin achitarea taxelor vamale sunt atinse principalele obiective ale activității vamale - asigurarea aplicării tarifului și reglementarea netarifară a activității de comerț exterior.

Reieșind din specificul activității vamale și proceselor de transformare, prin care trece sistemul vamal al Republicii Moldova, și al altor state, reieșind din angajamentele acestora, asumate în procesul de

¹ Vasilescu, Gr., Morari, C. Procesul de integrare europeană prin dimensiunile sale externe și interne: Aspecte teoretico-conceptuale. In: *MOLDOSCOPIE*, 2013, nr.3 (LXII). p.185-199.

² Brucan S. *Dialectica politicii mondiale*. – București :ed.”Nemira”, 1997. P. 182.

³ Crânguș I., Nițu A., Dragomir I. Drept penal. Partea Generală. Ed. a 2-a. București: Ministerul Administrației și Internelor, 2006, p.34...<http://www.cultura.mai.gov.ro/biblioteca%20virtuala/editura%20mai/drept%20penal/curs%20drept%20penal.pdf> (vizitat la 15.03.2018)

integrare europeană, procesul unificării legislației vamale servește ca un mediu favorabil pentru eliminarea impedimentelor pentru armonizarea ei la standardele europene

Actualmente, standardele relevante stabilite, accentuează aplicabilitatea unor noi forme de activitate vamală, control vamal, liberalizarea graduală a comerțului cu bunuri și servicii, libera circulație a forței de muncă, reducerea taxelor vamale, barierele tehnice și netarifare, abolirea restricțiilor cantitative și armonizarea legislației RM și a statelor aflate în procesul integrării europene la Acquisul UE.

În acest sens, relevant conchidem, că aplicarea standardelor internaționale direcționează instituția activității vamale spre apărarea valorilor constituționale, și anume, a drepturilor și libertăților omului la trecerea peste frontiera statului, cât și problemelor securității naționale a statului.

Diferențele în ceea ce privește reglementarea legală a procedurilor vamale în sistemele juridice naționale ale statelor împiedică în mod semnificativ circulația transfrontalieră a mărfurilor și a mijloacelor de transport în comerțul internațional. În plus, complexitatea procedurilor vamale, cheltuielile la trecerea frontierei a participanților activității economice externe constituie bariere netarifare majore pentru comerțul internațional.

Toate acestea necesită convergența (apropierea) sistemelor juridice ale statelor în domeniul reglementării juridice a procedurilor vamale, în scopul simplificării și accelerării procesului de trecere a acestora. Soluția acestei sarcini este încredințată de către comunitatea internațională OMV.

Una din problemele-cheie ale cooperării internaționale în domeniul vamal este unificarea și armonizarea sistemelor juridice naționale în domeniul activității vamale a procedurilor vamale, în scopul de a simplifica și a accelera trecerea persoanelor care transportă mărfuri și vehicule prin frontierele vamale ale statelor.

Soluționarea acestei probleme poate fi realizată, prin utilizarea diferitor mijloace juridice internaționale, și anume - elaborarea convențiilor vamale internaționale, care ar viza stabilirea unei reglementări juridice comune și uniforme a procedurilor vamale (activității vamale) în statele membre.

Cele mai importante tratate internaționale, care vizează unificarea și armonizarea sistemelor juridice în domeniul procedurilor vamale, sunt:

- Convenția internațională privind simplificarea și armonizarea regimurilor vamale din 18 mai 1973, în versiunea protocolului din 1999.¹

- Convenția privind carnetul ATA pentru importul temporar de bunuri din 6 decembrie 1961, semnată la Bruxelles și Convenția privind admiterea temporară din 26 iunie 1990, semnată la Istanbul (admitere temporară – regimul vamal care permite utilizarea pe teritoriul Republicii Moldova, cu suspendare parțială sau totală de drepturi de import și fără aplicarea măsurilor de politică economică, a mărfurilor și mijloacelor de transport străine destinate reexportului în aceeași stare, cu excepția uzurii lor normale).²

- Convenția vamală privind importul temporar de echipamente profesionale din 8 iunie 1961 de la Bruxelles, în vigoare la 03.12.1966 până la 16.07.2002, fiind abrogat(ă) și înlocuit(ă) de Convenția privind admiterea temporară din 26 iunie 1990, actualizată la data de 4 septembrie 2002.³

- Convenția vamală privind tranzitul internațional de mărfuri, de la 7 iunie, anul 1971 încheiată la Viena.

- Convenția vamală privind procedura de import de mărfuri pentru afișare la expoziții, târguri, conferințe și alte evenimente similare din 8 iunie

- Convenția din 1961 vamale privind importul temporar de ambalaje din 1960, etc.

Formarea de noi state suverane, independente, în deosebi în Europa, a dus la schimbări cantitative și calitative în relațiile internaționale, la multiplicarea și diversificarea mijloacelor și formelor juridice ale raporturilor interstatale. Dezvoltarea economică, progresul tehnico-științific în cele mai diverse domenii au extins sfera raporturilor de cooperare internațională, au generat noi probleme și necesitatea unor noi soluții. Dezvoltarea mijloacelor de comunicație și transport la distanțe mari a făcut posibilă totodată legături mai ample, mai complexe între state și popoare de pe diferite continente și crearea unor

1 331/11, JURNALUL OFICIAL AL UNIUNII EUROPENE, DECIZIA CONSILIULUI din 8 decembrie 1994 de acceptare, în numele Comunității, a anexelor E.7 și F.4 la Convenția internațională pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale (94/798/CE) [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A31994D0798#nr1-L_1994331RO.01001101-E0001]

2 CONVENȚIE din 26 iunie 1990 privind admiterea temporară, actualizată la data de septembrie 2002* [<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/171655>]

3 <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/171655>

mecanisme internaționale de coordonare permanentă a eforturilor de cooperare a statelor. Asemenea mecanisme internaționale de cooperare s-au adăugat mijloacelor și formelor existente în dreptul vamal și internațional, și în practica statelor: tratate, reuniuni diplomatice, relații diplomatice ale statelor etc.

Astfel, procesul de colaborare și dezvoltarea comerțului internațional au impus adoptarea unui instrument internațional unic, care ar fi putut îngloba toate convențiile existente în materie de admitere temporară pentru a facilita accesul la dispozițiile internaționale în vigoare a utilizatorilor în materie de admitere temporară. Așa fel de acte internaționale, care reglementează activitatea vamală sunt – Convenția privind carnetul ATA pentru importul temporar de bunuri din 6 decembrie 1961, semnată la Bruxelles și Convenția privind admiterea temporară din 26 iunie 1990, semnată la Istanbul. ¹

De menționat, că cea de-a doua convenție a preluat și a dezvoltat prevederile primei convenții referitor la modul de eliberare și utilizare a carnetelor ATA și CPD. Prin urmare, în situația în care un stat a aderat la prevederile Convenției de la Istanbul, acesta poate aplica sistemul respectiv de carnete fără a adera la Convenția de la Bruxelles. Republica Moldova nu a fost parte a Convenției din 1961, dar prin Legea nr. 253-XVI din 05.12.2008 a aderat la Convenția din 1990. ²

Analizând prevederile acestei Convenții putem deduce un șir de avantaje în cazul utilizării carnetului ATA (carnet ATA – titlu de admitere temporară, folosit pentru admiterea temporară a mărfurilor, cu excepția mijloacelor de transport), și anume:

- simplificarea și armonizarea procedurilor vamale prin accelerarea vămuirii mărfurilor importate temporar în țările participante la sistemul ATA;
- vămuirea cu cheltuieli reduse;
- sfera mai largă de aplicare a regimului de admitere temporară;
- carnetul prezintă mai multe garanții pentru bugetul de stat;
- sistemul carnetelor ATA asigură un control vamal mai eficient.

Astfel, pentru o implementare mai eficientă a acestei Convenții, la nivel național, a fost elaborate și adoptate acte normative de către organele competente. Astfel, prin Decizia Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova nr. 23/1 din 10.05.2010 a fost adoptat Regulamentul Nr. 23/1 cu privire la eliberarea carnetelor ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor.

După cum am menționat mai sus, acest Regulament a fost elaborat cu scopul implementării Convenției privind admiterea temporară, adoptată la Istanbul, la 26 iunie 1990, Legii pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind admiterea temporară nr. 253 din 05.12.2008. ³

Hotărârii Guvernului cu privire la desemnarea asociației emitente și asociației garante a titlurilor de admitere temporară (carnete ATA) nr. 495 din 14.08.2009. ⁴ și reglementarea procedurii de completare, autentificare și emitere a carnetelor ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor. ⁵ Următorul act normativ, care viza problema în cauză, a fost Ordinul nr. 183-O al Serviciului Vamal din 17.05.2010 mun. Chișinău „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de vămuire a mărfurilor transportate sub acoperirea Carnetului ATA. ⁶

Un alt izvor internațional cu o conotație vamală este Convenția vamală privind tranzitul internațional de mărfuri, de la 7 iunie, anul 1971 încheiată la Viena. ⁷

Este una dintre primele convenții vamale internaționale, elaborate în conformitate cu activitățile Organizației Mondiale a Vămirilor privind apropierea, unificarea și armonizarea sistemelor juridice în domeniul procedurilor vamale, cum ar fi admiterea temporară.

Există o multitudine de motive care ne-au determinat să ne îndreptăm atenția spre institutul unificării legislației vamale a statelor aflate în procesul integrării europene.

¹ Republica Moldova, CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE „REGULAMENT Nr. 23/1 din 10.05.2010 cu privire la eliberarea carnetelor ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor Publicat : 14.05.2010 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 290a, MODIFICAT, DCCI29/6 din 29.01.16, MO32-37/12.02.16 art.209

²http://dectrans.md/wpcontent/uploads/2014/11/articol_02.pdf Eduard SÎRBU, magistrul în drept, Admiterea temporară în baza carnetelor ATA și CPD

³ Legea Parlamentului pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind admiterea temporară nr. 253-XVI din 05.12.2008, Monitorul Oficial nr. 230-232/844 din 23.12.2008

⁴ Hotărârea cu privire la desemnarea asociației emitente și asociației garante a titlurilor de admitere temporară (carnetele ATA și CPD) nr. 495 din 14.08.2009, Monitorul Oficial nr. 127-130/556 din 21.08.2009

⁵ Regulamentul Camerei de Comerț și industrie al Republicii Moldova Nr. 23/1 cu privire la eliberarea carnetelor ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor din 10.05.2010, Publicat : 14.05.2010 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 290a, Modificat prin DCCI29/6 din 29.01.16, MO32-37/12.02.16

⁶ Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Ordinul Serviciului Vamal Nr. 183 din 17.05.2010 Regulamentul cu privire la procedura de vămuire a mărfurilor transportate sub acoperirea Carnetului ATA

⁷<http://www.monitoruljuridic.ro/monitorul-oficial/512/2016-07-07/>

În primul rând, reglementarea juridică a cooperării statelor în sfera activității vamale este criticată atât de savanți, cât și de colaboratorii practici. Deși, integrarea vamală a țărilor aflate în procesul integrării europene este o necesitate obiectivă și servește ca parte integrantă a colaborării economice, multe subiecte legate de acest fapt nu au fost adecvat studiate, deaceia, de multe ori au fost interpretate greșit.

În al doilea rând, evoluția și fondarea zonei libere comerciale, atât cu statele post-sovietice, cât și cu statele aflate în procesul integrării europene au o mare importanță pentru Republica Moldova.

Reglementarea juridică a cooperării vamale servește ca bază economică specială a R.Moldova, cât și a statelor aflate în procesul integrării europene.

Convenția vamală privind tranzitul internațional al mărfurilor, fiind elaborată și adoptată de către Consiliul de Cooperare Vamală, încă în anul 1971, își găsește aplicare și în prezent în multe țări unde sunt aplicate multe dintre procedurile stabilite de ea referitoare la tranzit.

Ca exemplu pot servi măsurile generale luate la asigurarea siguranței mărfurilor aflate în tranzit, oferindu-le solicitanților supraveghere vamală într-un spațiu privat.

Posibilitatea soluționării problemelor juridice în limitele statelor aflate în procesul integrării europene, inclusiv Republica Moldova, arată starea de pregătire a acestor state, cât și participarea lor în activitatea organizațiilor internaționale la soluționarea problemelor de ordin comercial și cooperare vamală.

Pe parcursul anilor, autoritățile și administrația vamală au schimbat unele metode și proceduri legate de utilizarea pe scară largă a containerelor și a altor unități de transport.

Astfel, în scopul evitării aglomerației în porturi și aeroporturi, au fost înființate centre speciale pentru clearance-ul vamal intern, simplificându-se controalele la import și export și cerințele de documentare devenind mai flexibile. Cu toate acestea, la implementarea unui control vamal efectiv, fără întârzierile de transport au survenit unele dificultăți, deaceia a apărut necesitatea elaborării unui nou acord internațional privind tranzitul, care ar reglementa cele mai noi metode de transport și furnizare, prin intermediul operațiunilor de transport mixte, pe o scară globală. Libertatea de circulație în spațiul european prin pașapoartele biometrice, Acordul de liber schimb economic, schimburile de mărfuri, investițiile nesupuse unor obstacole sunt deasemenea o formă concretă de integrare europeană, și anume, un proces de integrare efectivă.

La moment există un șir de acorduri internaționale de tranzit vamal, și anume:

-Convenția vamală privind transportul internațional de mărfuri sub acoperirea carnetelor TIR, din 15 ianuarie 1959,

-Convenția privind vămuirea de transport internațional de mărfuri cu vehicule rutiere din 18 noiembrie 1965 Reglementări vamale cu transportul rutier scandinav (pașaport scandinav)

-Convenția internațională pentru a facilita transportul feroviar de mărfuri peste frontiere, din 10 ianuarie 1952,

-Convenția privind navigația pe Rin din 17 octombrie 1968 și Convenția vamală privind importul temporar de mărfuri, folosind carnet ATA din 16 decembrie anul 1961

-Convenția vamală privind tranzitul internațional al mărfurilor din 7 iunie 1971

În anul 1961, WCO împreună cu părțile contractante ale GATT și Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), ținând seama de recomandările Camerei Internaționale de Comerț, a elaborat Convenția internațională a Vămilelor privind carnetul ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor din 6 decembrie 1961 (denumită în continuare - Convenția privind carnetul ATA).

Astfel, putem concluziona, că apare necesitatea codificării convențiilor de mai sus într-o convenție universală pentru reglementarea juridică internațională mai eficientă a procedurii vamale privind importul temporar de mărfuri în particular, și a trecerii frontierei, la general, de către persoane, mijloace de transport și bunuri, și a convergenței acestora pe baza sistemelor juridice naționale ale statelor din acest domeniu, la standardele internaționale.

Bibliografia:

1. Igor Boțan Prevederile Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, GHID, Editura Arc, Chișinău, 2014, 98 pag.Pag. 71
2. 331/11, JURNALUL OFICIAL AL UNIUNII EUROPENE, DECIZIA CONSILIULUI din 8 decembrie 1994 de acceptare, în numele Comunității, a anexelor E.7 și F.4 la Convenția internațională pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale (94/798/CE) [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A31994D0798#ntr1->

L_1994331RO.01001101-E0001]

3. CONVENȚIE din 26 iunie 1990 privind admiterea temporară, actualizată la data de 4 septembrie 2002* [http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/171655]
4. http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/171655]
5. Republica Moldova, CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE „REGULAMENT Nr. 23/1 din 10.05.2010 cu privire la eliberarea carnetelor ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor Publicat : 14.05.2010 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 290a, MODIFICAT, DCCI29/6 din 29.01.16, MO32-37/12.02.16 art.209
6. .http://dectrans.md/wpcontent/uploads/2014/11/articol_02.pdf Eduard SÎRBU, magistru în drept, Admiterea temporară în baza carnetelor ATA și CPD,]
7. Legea Parlamentului pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind admiterea temporară nr. 253-XVI din 05.12.2008, Monitorul Oficial nr.230-232/844 din 23.12.2008],
8. Hotărârea cu privire la desemnarea asociației emitente și asociației garante a titlurilor de admitere temporară (carnetele ATA și CPD) nr. 495 din 14.08.2009 ,Monitorul Oficial nr.127-130/556 din 21.08.2009
9. .Regulamentul Camerei de Comerț și industrie al Republicii Moldova Nr. 23/1 cu privire la eliberarea carnetelor ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor din 10.05.2010, Publicat : 14.05.2010 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr : 290a, Modificat prin DCCI29/6 din 29.01.16, MO32-37/12.02.16]
10. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova ,Ordinul Serviciului Vamal Nr183 din 17.05.2010 Regulamentul cu privire la procedura de vămuire a mărfurilor transportate sub acoperirea Carnetului ATA]
11. http://www.monitoruljuridic.ro/monitorul-oficial/512/2016-07-07/
12. Legea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 112 din 02.07.2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte ,Publicat : 18.07.2014 în Monitorul Oficial Nr. 185-199 art Nr : 442 .
13. Acord de parteneri at și cooperare dintre Comunitățile Europene și statele membre, pe de o parte și Republica Moldova pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 28 noiembrie 1994. În: Seria „Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998), Ediție oficială, volumul 10. Chișinău: Moldova Press, 1998. 267 p.
14. P.Gerbe Organisation internationales. Naissance et developpement, în "Revue Internationale des sciences sociales", UNESCO, Nr.11, 1977, p.7-16.
15. Geoeconomia/uniunea-europeana.html .vizualizat 10.02.2016
16. Belu M., Joldeș C., Marinaș L. Sistemul vamal , București :Economica, 2003. 286 p.
17. Calenic N. ș. a. Serviciul Vamal al Republicii Moldova – 20 ani, Chișinău, 2011. 76 p.
18. Caraiani Gh., Diaconu G. Ș. Regimurile suspensive în legislația vamală comunitară și în cea românească. București : Lumina Lex, 2000. 278 p.
19. Decizia nr. 624/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 mai 2007 de instituire a unui program de acțiune pentru vamă în Comunitate (Vamă 2013). În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 154/25 din 14.06.2007
20. Erhan I., Cârnaț T. Drept vamal comunitar. Chișinău: Print-Caro SRL, 2011